

Nader soortenonderzoek

Woningbouwontwikkeling Tussen de Leijen

projectnummer 0436124.100
definitief revisie 00
12 januari 2021

Nader soortenonderzoek

Woningbouwontwikkeling Tussen de Leijen

projectnummer 0436124.100

definitief revisie 00
12 januari 2021

M. van Gemeren

Opdrachtgever

Gemeente Gilze en Rijen
Raadhuisplein 1
5121 JX RIJEN

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
18-02-2021

beschrijving revisie 00
definitief

goedkeuring
M. Stabel

vrijgave
P. Kennes

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Planvoornemen	2
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Soortbescherming	3
2.2.1	Soorten van de Vogelrichtlijn	3
2.2.2	Soorten van de Habitatrichtlijn	4
2.2.3	Andere soorten (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora')	4
2.2.4	Ontheffingsplicht	5
2.2.5	Zorgplicht	5
3	Methodiek	6
3.1	Jaarrond beschermd nest	6
3.2	Vleermuizen	6
3.2.1	Veldbezoeken	7
3.2.2	Overzicht veldbezoeken	8
3.3	Marterachtigen (bunzing, wezel en steenmarter)	9
4	Resultaten	11
4.1	Jaarrond beschermd nest	11
4.2	Vleermuizen	12
4.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	13
4.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	13
4.2.3	Winterverblijfplaatsen	13
4.2.4	Foerageergebieden en vliegroutes	13
4.3	Kleine marterachtigen	14
4.3.1	Uitvoering veldonderzoek	14
5	Effectbeoordeling	15
5.1	Toetsing Wet natuurbescherming jaarrond beschermd nest	15
5.2	Toetsing Wet natuurbescherming vleermuizen	15
5.2.1	Verblijfplaatsen	15
5.2.2	Overzicht mitigatie / compensatie en planning	17
5.3	Toetsing Wet natuurbescherming marterachtigen	17
6	Conclusie	18
7	Bronnen	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Gilze en Rijen is voornemens om ten oosten van de kern van Rijen een woningbouwlocatie te ontwikkelen.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. In dit kader is een Natuurtoets uitgevoerd voor de voorgenomen ontwikkeling (Antea Group, 2019).

Uit deze Natuurtoets is naar voren gekomen dat het gebouw en de tuin aan de Mosstraat 6 mogelijk functies bevat voor vleermuizen, marters en jaarrond beschermde nesten. Om te bepalen of dit daadwerkelijk het geval is, is nader onderzoek uitgevoerd in 2020. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van het nader onderzoek beschreven, betreffende de Mosstraat 6.

In Figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood omkaderd). Achtergrond QGIS.

1.2 Planvoornemen

De gemeente Gilze-Rijen is voornemens om het gebied ten noordoosten van Rijen en ten westen van de Randweg/Hannie Schaftlaan te ontwikkelen met woningbouw. Aanleiding voor deze ontwikkeling is het feit dat binnen de gemeente voor de komende jaren nog een flink aantal woningen moet worden gerealiseerd om in de plaatselijke en regionale behoefte te voorzien. Deze woningbouw kan niet alleen in de bebouwde kom van Rijen worden gebouwd binnen zogenaamde herontwikkelingslocaties. Er is ook behoefte aan ruimte voor uitbreiding en hiervoor is het plangebied aangewezen. Hier is ook ruimte om voor de regionale behoefte te bouwen, zodat er voldoende draagkracht blijft voor (winkel-)voorzieningen in de kern Rijen. Dit is ook zo opgenomen in de toekomstvisie 2025 van de gemeente.

Voor de gewenste ontwikkeling wordt het gehele plangebied bouwrijp gemaakt. De woning die nu in het plangebied staat wordt gesloopt. Er worden tussen de 300 en 400 woningen gerealiseerd.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In het voorliggende Nader onderzoek wordt enkel ingegaan op de soortbescherming. Hier zal in Hoofdstuk 5 aan getoetst worden.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. **soorten van de Vogelrichtlijn;**
2. **soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief Bijlage I en II uit Verdrag van Bern en Bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;**
3. **‘andere soorten’ (onderdeel A ‘fauna’ en onderdeel B ‘flora’).**

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Voorliggende toetsing richt zich op het voorkomen van vleermuizen. Deze soortgroep is beschermd in het kader van de Habitatrichtlijn en staat vermeld in artikel 3.5 van de Wnb. Onderstaand zijn de verbodsbepalingen uit dit artikel uiteengezet.

2.2.1 Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Artikel 3.1 Wet natuurbescherming beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2.2.2 Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn met uitzondering van vogels) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding..

Artikel 3.5 Wet natuurbescherming Europees beschermde soorten

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, Bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied

2.2.3 Andere soorten (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora')

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb. Voor soorten in bijlage A Wnb geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B Wnb geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en onwortelen van planten.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per

provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Artikel 3.10 Wet natuurbescherming Overig beschermde soorten

1. Onverminderd [artikel 3.5](#), eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, [onderdeel A](#), bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, [onderdeel B](#), bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2.2.4 Ontheffingsplicht

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 en/of 3.10 worden overtreden, en deze niet volledig gemitigeerd kunnen worden - dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie (1-3). Zie Bijlage 1 van de Natuurtoets (Antea Group, 2019) voor een uitgebreide toelichting.

2.2.5 Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in [artikel 1.11](#) de zorgplicht opgenomen. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

3 Methodiek

3.1 Jaarrond beschermd nest

Voor het onderzoek naar het boomnest is het 'Kennisdokument Buizerd' gevolgd van BIJ12. In de periode van april t/m mei is het plangebied drie maal in de ochtend en eenmaal in de avond bezocht om te onderzoeken of de horst in gebruik is van een vogel met een jaarrond beschermd nest. Tijdens deze bezoeken is gelet op gedrag dat duidt op een broedgeval van roofvogels. Tevens is gezocht naar sporen die daar op duiden zoals braakballen, veren en krijtsporen.

Tabel 3.1. Overzicht inventarisaties nader onderzoek JRB nest, De Leijten Gilze-Rijen.

Datum	Tijd	Soortgroep	Activiteit vaststellen	Temp	Wind	Neer- slag	bewol- king
01-4-2020	08.00-09.00	Vogels met JRB nest	Nestindicerend gedrag Sporenonderzoek	12°C	N-1	droog	20%
04-5-2020	08.30-09.30	Vogels met JRB nest	Nestindicerend gedrag Sporenonderzoek	11°C	N-1	droog	100%
15-5-2020	08.00-09.00	Vogels met JRB nest	Nestindicerend gedrag Sporenonderzoek	7°C	stil	droog	onbe- wolkt

3.2 Vleermuizen

Afbakening

Het onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, zwermplaatsen en winterverblijfplaatsen (zie kader). Per mogelijk aanwezige functie is onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2017.

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar meerdere typen voortplantingsplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit zijn zomerverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen.

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert. Een foerageergebied is van essentieel belang voor het functioneren van de verblijfplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om de eventuele aantasting ervan op te vangen.

Vliegroutes

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt. Een vliegroute is essentieel wanneer er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de verblijfplaats het betreffende foerageergebied te bereiken dan wel dat er wel een alternatieve vliegroute is, maar het gebruik hiervan kost vergeleken met de originele vliegroute teveel energie (te ver omvliegen of te onbeschut).

Paarterritoria

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Er is steeds met twee detectors gewerkt, een Petterson D200 en een Petterson D240x. De D200 was daarbij afgesteld tussen de 20 en 25 kHz en de D240x tussen de 40 en 45 kHz. Deze apparaten vangen de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software (o.a. Bat Explorer).

3.2.1 Veldbezoeken

Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In de periode 15 mei -15 juli 2020 is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De andere rondes hebben 's-avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

In de periode 1 augustus - 15 september 2020 zijn drie inventarisaties uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen, dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn afgestemd op het gedrag van de te verwachten soorten.

Winterverblijfplaatsen

Ten behoeve van het onderzoek naar winterverblijfplaatsen van vleermuizen is tijdens de inventarisaties in het paarseizoen (augustus – september 2020) aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële (massa)winterverblijven.

3.2.2 Overzicht veldbezoeken

In Tabel 3.2 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van de inventarisaties. Het onderzoek is uitgevoerd door twee deskundige vleermuisecologen. Hiermee is een vlakdekkend onderzoek uitgevoerd, conform het vleermuisprotocol (2017).

Tabel 3.2. Overzicht inventarisaties nader onderzoek vleermuizen De Leijen Gilze-Rijen.

Datum	Tijd	Soortgroep	Activiteit vaststellen	Temp	Wind	Neerslag	bewolking
23-5-2020	21.38-23.38	Vleermuizen	Vaststellen foerageergebied, vliegroutes en zomer- en kraamverblijfplaatsen	14°C	ZW-1	droog	30%
12-6-2020	03.22-06.22	Vleermuizen	Vaststellen zwermgedrag bij zomer- en kraamverblijfplaatsen en vaststellen vliegroutes	16°C	stil	droog	100%
22-6-2020	22.00-24.15	Vleermuizen	Vaststellen van foerageergebied, vliegroutes en zomer- en kraamverblijfplaatsen	17°C	stil	droog	onbewolkt
19-8-2020	00.00-02.00	Vleermuizen	Zwermgedrag verblijfplaatsen, baltsende dieren en (massa)winterverblijfplaatsen	16°C	stil	droog	onbewolkt
28-8-2020	00.00-02.00	Vleermuizen	Zwermgedrag verblijfplaatsen, baltsende dieren en (massa)winterverblijfplaatsen	14°C	ZZO-1	droog	100%
17-9-2020	23.00-01.00	Vleermuizen	Zwermgedrag paarverblijfplaatsen en baltsende dieren	13°C	NO-1	droog	onbewolkt

3.3 Marterachtigen (bunzing, wezel en steenmarter)

In het onderzoek is de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017) aangehouden. De volgende methode is toegepast voor het waarnemen van marterachtigen:

Plaatsen van een marterbox, twee sporenbuizen en twee jiggler opstellingen

De marterbox (mostela) is ontworpen om 24 uur per dag, 7 dagen in de week wilde dieren waar te nemen. De camera is gemonteerd in een box die door middel van een pvc buis te bereiken is en wordt geplaatst op een plek met voldoende dekking. De dieren hoeven op deze manier de dekking niet te verlaten. De marterbox wordt voorzien van een lokstof.

De sporenbuis wordt ingezet om sporen te vast te leggen en te kunnen determineren. De sporenbuis is voorzien van een sporenplankje, waarop de pootafdrukken (prenten) worden vastgelegd. Voor het op soort brengen van prenten is ervaring vereist.

De jiggler betreft een opstelling van een camera in combinatie met een lokstation. Het gebruik van een lokstation kan in verschillende vormen worden toegepast. De 'Jiggler' is ontwikkeld voor het vastleggen van de keelvlekken bij de boommarter maar levert tevens beelden op van andere marterachtigen waaronder de bunzing. De 'Jiggler' bestaat uit een flexibele dikke staaldraad met aan het eind een thee-ei. Het ei wordt voorzien van een lokstof zoals sardines. De staaldraad kan in de grond worden gedrukt en in elke vorm/hogte worden gepositioneerd. Het ei bevindt zich doorgaans op een hoogte van circa 30 cm. Op minimaal drie meter afstand wordt op een boom of statief een wildcamera geplaatst (camera op videomodus) gericht op de 'Jiggler'. Bij een alternatieve variant wordt het thee-ei op een soort statiefje aan een boom gemonteerd. (Bron: www.stichtingkleinemarters.nl/onderzoeksmethoden).

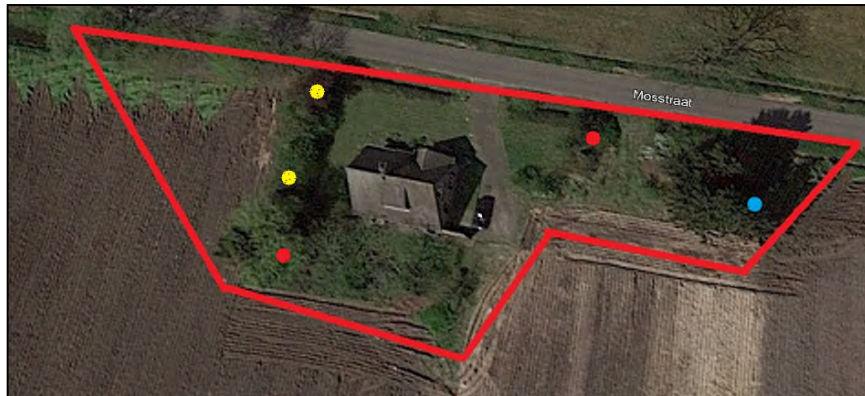
Het gebied is nader beoordeeld op geschiktheid voor bunzing en wezel en steenmarter, waarbij geconcludeerd is dat geschikt biotoop aanwezig is voor deze soorten. De soorten leven in natuurlijke biotopen zoals rietlanden, hooilanden en graslanden met ruigtes. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied aanwezig.

Het onderzoeksmateriaal is op 15 mei 2020 in het veld geplaatst. Het veldonderzoek is beëindigd op 26 juni 2020, daarmee heeft het onderzoek in totaal zes weken geduurd. Door de inzet in de kwetsbare periode (maart-september, minimaal zes weken onderzoek) is voldaan aan de gestelde onderzoeksperiode volgens de Handreiking Kleine Marters (Bouwens, 2017).

In Figuur 3.1 zijn de locaties waar het onderzoeksmateriaal is geplaatst weergegeven. Voor de plaatsing van het veldmateriaal is aan de volgende punten gedacht:

- a) De ecologie van de marterachtigen;
- b) Potentieel geschikte verblijfplaatsen;
- c) Diefstalgevoeligheid.

Van 15 mei tot en met 26 juni 2020 zijn een marterbox, twee sporenbuizen en twee jiggler opstellingen in het gebied geplaatst geweest. In Figuur 3.1. wordt het plangebied weergegeven met de locatie van de verschillende ingezette materialen. In Figuur 3.2. is een afbeelding weergegeven van het gebruikte onderzoeksmateriaal.

Figuur 3.1. Weergave onderzoeksgebied binnen rode kader. Stippen geven de locaties van de onderzoeksmaterialen aan. Geel: sporenbuis, rood: jiggle- opstelling, blauw: marterbox.

Figuur 3.2. Afbeelding gebruikte onderzoeksmaterialen.

4 Resultaten

4.1 Jaarrond beschermd nest

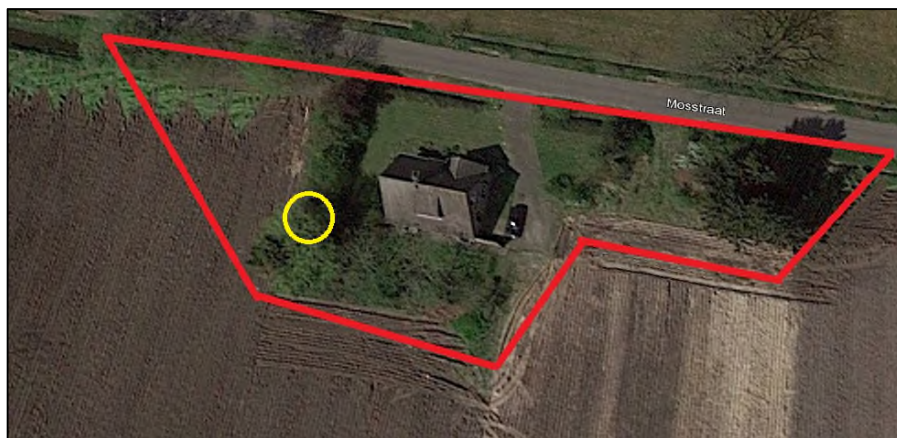
Tijdens drie ochtendbezoeken en een avondbezoek is het nest en de omgeving twee uur lang geobserveerd. Tijdens deze bezoeken zijn geen roofvogels op of bij het nest waargenomen. Tevens is gezocht naar veren, braakballen en krijtsporen. Deze zijn niet aangetroffen. Er is wel een paar houtduiven waargenomen in de tuin. In de ruimere omgeving is de buizerd gehoord, maar deze bevond zich op grote afstand van het plangebied. Tijdens de onderzoeksperiode kon geen gebruik van het nest door een vogel met jaarrond beschermd nest worden vastgesteld.

In Figuur 4.1. is een afbeelding van het nest weergegeven.

In Figuur 4.2. is de locatie van het nest binnen het plangebied weergegeven.

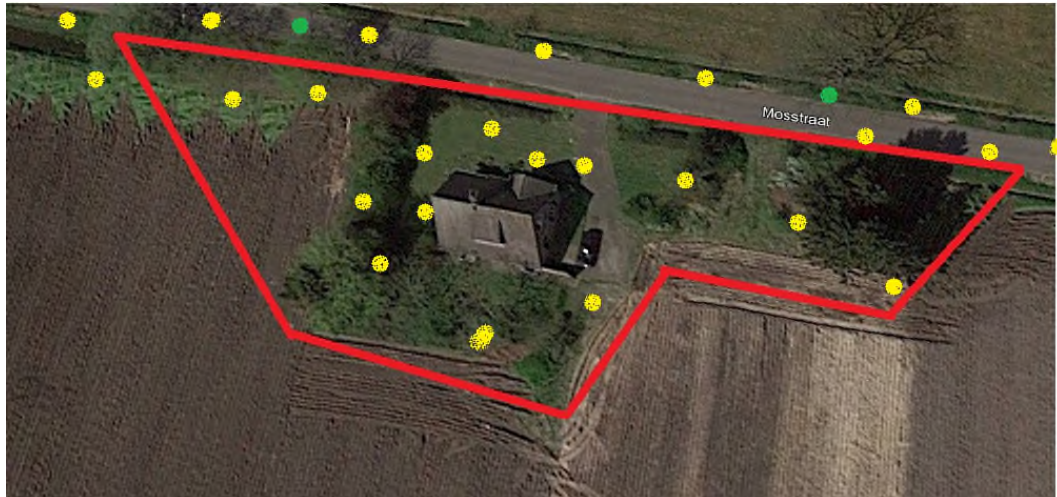
Figuur 4.1. Aangetroffen horst.

Figuur 4.2. Locatie van de horst in het plangebied.

4.2 Vleermuizen

In het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen, zie Figuur 4.3.

Figuur 4.3. Waarnemingen van de verschillende vleermuissoorten in en om het plangebied.

Gele stip: gewone dwergvleermuis

Groene stip: laatvlieger

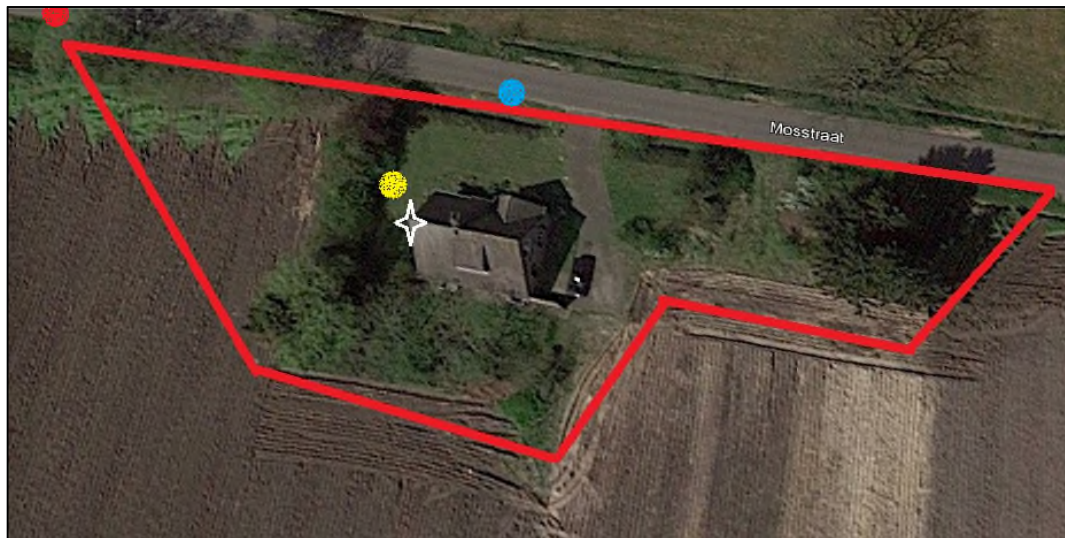
De laatvlieger is enkel foeragerend of passerend waargenomen langs de Mosstraat. Van de gewone dwergvleermuis is tevens een paarverblijfplaats aangetroffen. Tabel 4.1 toont een overzicht van de resultaten uit het onderzoek.

Tabel 4.1. Bevindingen per bezoek aan de Mosstraat 6.

Datum	Aangetroffen soorten en aantallen	Gedrag
23-5-2020	Gewone dwergvleermuis – 18 Laatvlieger – 2	Foeragerend (3) / passerend (15) Passerend
12-6-2020	Gewone dwergvleermuis - 15	Foeragerend (5) / passerend (10)
22-6-2020	Gewone dwergvleermuis -19 Laatvlieger - 4	Foeragerend (7) / passerend (12) Passerend
19-8-2020	Gewone dwergvleermuis - 7	Foeragerend (6) / baltsend (1)
28-8-2020	Gewone dwergvleermuis - 4	Foeragerend (3) / baltsend (1)
17-9-2020	Gewone dwergvleermuis - 4	Foeragerend (3) / baltsend (1)

Er is één paarverblijfplaats aangetroffen. Tijdens drie bezoeken is steeds één baltsend mannetje gewone dwergvleermuis waargenomen dat duidelijk binding met het gebouw liet zien.

De paarverblijfplaats is op kaart weergegeven in Figuur 4.4.

Figuur 4.4. Waarnemingen van baltsende gewone dwergvleermuizen. De witte ster geeft de paarverblijfplaats aan.

Gele stip: waarneming 19 augustus.

Rode stip: waarneming 8 september.

Blauwe stip: waarneming 17 september.

4.2.1 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

4.2.2 Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen

Tijdens de inventarisaties in het paarseizoen (augustus – september) zijn in het plangebied en de directe omgeving baltsende vleermuizen waargenomen. Het betreft één gewone dwergvleermuis per avond, welke duidelijke binding met het gebouw vertoonde. Tijdens het onderzoek is een paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aangetroffen. Zie Figuur 4.4.

4.2.3 Winterverblijfplaatsen

Tijdens de inventarisaties gedurende het paarseizoen (augustus – september 2020) zijn geen zwermactiviteiten van vleermuizen waargenomen die duiden op een (massa)winterverblijfplaats. Wel mag op basis van het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis (*Pipistrellus, pipistrellus*) (BLJ12, versie 1.0, 1 juli 2017) uitgegaan worden van een winterverblijf van de gewone dwergvleermuis, op basis van de paarverblijfplaats.

4.2.4 Foerageergebieden en vliegroutes

In het plangebied zijn foeragerende dieren waargenomen, maar gezien de beperkte aantallen is van essentieel foerageergebied geen sprake. Er zijn geen vliegroutes aangetoond binnen de grenzen van het plangebied. Net buiten het plangebied, langs de Mosstraat, is een vliegroute voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Deze vliegroute staat in verbinding met het plangebied. Van essentiële vliegroutes binnen het plangebied is echter geen sprake.

4.3 Kleine marterachtigen

4.3.1 Uitvoering veldonderzoek

Het voorkomen is middels verschillende camera opstellingen over een periode van zes weken onderzocht. Het voorkomen van marters is tijdens de onderzoeksperiode niet vastgesteld.

5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de in hoofdstuk 4 uiteengezette bevindingen getoetst aan de Wet natuurbescherming en wordt ingegaan op de benodigde acties ten aanzien van de Wet natuurbescherming. Per soortgroep zijn de consequenties voor de planning aangegeven.

5.1 Toetsing Wet natuurbescherming jaarrond beschermd nest

Alle in Nederland voorkomende broedvogels zijn beschermd en staan vermeld in de Europese Vogelrichtlijn. Voor sommige vogels geldt dat zij hun nest jaarrond gebruiken. Deze vogels staan vermeld op de lijst van jaarrond beschermde vogelnesten (*Bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland*). Deze jaarrond beschermde vogelnesten zijn onderverdeeld in categorie 1 t/m 5.

Roofvogels met een boomnest betreffen meestal categorie 4 vogels. Dit betreffen vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (zoals boomvalk, buizerd en ransuil). Deze soorten hebben een jaarrond beschermd nest. In het plangebied is één groot boomnest (horst) aangetroffen. Gebruik van het nest is niet vastgesteld. Bij kap van de boom gaat het nest verloren. Er zijn op basis van de Wet natuurbescherming geen vervolgstappen aan de orde voor jaarrond beschermde nesten.

5.2 Toetsing Wet natuurbescherming vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd en staan vermeld op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Indien vleermuizen worden verstoord of voortplantings- en rustplaatsen worden vernield of beschadigd, is sprake van overtreding van de gestelde verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Vliegroutes zijn beschermd als het van essentieel belang is voor het in stand houden van een vaste verblijfplaats. Dit is het geval als bij het verdwijnen van de vliegroute ook de verblijfplaats zou verdwijnen.

Het plangebied wordt voornamelijk gebruikt door gewone dwergvleermuis en in mindere mate laatvlieger. Tijdens drie bezoeken zijn baltsende mannetjes van gewone dwergvleermuis waargenomen. De gewone dwergvleermuis heeft een duidelijke binding met het gebouw. Het plangebied bevat een territorium met een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, aan de westzijde van het gebouw (Zie Figuur 4.4).

Het voornemen is om de woning aan de Mosstraat 6 te slopen en het gehele plangebied te herontwikkelen voor woningbouw. Hierbij wordt de verblijfplaats aangetast en zal verdwijnen.

5.2.1 Verblijfplaatsen

In het plangebied is een paarverblijfplaats aangetroffen. Hieronder worden de effecten uiteengezet.

Paarverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Een paarverblijfplaats is geconstateerd in het gebouw tijdens verschillende bezoeken en bevatte een gewone dwergvleermuis. Een paarverblijfplaats is wettelijk beschermd volgens de Habitatrichtlijn, Artikel 3.5 uit de Wet natuurbescherming. Het verwijderen van deze verblijfplaats is in overtreding met de Wet. Om deze reden dient een ontheffingsprocedure te worden doorlopen.

Mitigatie / compensatie

Ter mitigatie van de verloren verblijfplaatsen kan worden gedacht aan standaard vleermuiskast. Aangezien het verblijfplaatsen betreft met één individu wordt geadviseerd te werken met model A vleermuizenkasten (BIJ12, 2017). De verblijfplaatsen dienen te worden gecompenseerd met een factor vier, waardoor vier (tijdelijke) vleermuiskasten geplaatst moeten worden in de directe omgeving (maximaal 200 meter) van de huidige verblijfplaats. (Zie Figuur 5.2. voor te gebruiken vleermuiskasten).

De tijdelijke kasten kunnen per direct (doch voor half februari, i.v.m. de gewenningsperiode) worden opgehangen aan gebouwen in de directe omgeving, in een straal van 100 tot 200 meter (zie Figuur 5.1). Voor een paarverblijfplaats geldt voor tijdelijk kasten een gewenningsperiode van zes maanden.

Straal van 200 meter rond het plangebied waar tijdelijke vleermuiskasten
gehangen kunnen worden

Figuur 5.1. Zone (200 meter) waarin tijdelijke vleermuiskasten kunnen worden gerealiseerd.

De gewenningsperiode van zes maanden kan lopen vanaf half februari 2021. Op basis van de noodzakelijke (tijdelijke) mitigatie en de gewenningsperiode kunnen de fysieke werkzaamheden (o.a. de renovatie) aan het gebouw starten na het verkrijgen van een Wnb ontheffing en in de juiste periode.

In de nieuw te realiseren bebouwing dient tevens rekening te worden gehouden met het realiseren van vier permanente inbouwkasten (zie Figuur 5.2).

In aanvulling op de wettelijk verplichte inspanning biedt de te realiseren woningbouwlocatie de gemeente kansen om meer leefgebied en inbouwkasten te laten realiseren voor vleermuizen. Een en ander kan in de ontwerpfasen worden meegenomen in het plan voor dit gebied.

Figuur 5.2. Afbeelding links: tijdelijke kast. Afbeelding rechts: inbouwsteen (bron: Vivara Pro).

5.2.2 Overzicht mitigatie / compensatie en planning

Een overzicht van de te realiseren (tijdelijke) mitigatie en de (permanente) compensatie is weergegeven in Tabel 5.1.

Tabel 5.1. Overzicht te realiseren mitigatie/compensatie.

Soort	Type verblijfplaats	Mitigatie/Compensatie
Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaatsen (tijdelijk)	4 x vleermuiskast, bij voorkeur model A in een straal van 100 tot maximaal 200 meter.
Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaatsen (permanent)	4 x inbouwkast vleermuizen. Inbouwvoorzieningen.
Totaal		4 x standaard vleermuiskast model A 4 x inbouwkast vleermuizen

5.3 Toetsing Wet natuurbescherming marterachtigen

Kleine marterachtigen werden verwacht in het plangebied. Kleine marterachtigen zijn beschermd onder artikel 3.10 Wnb en zijn in de Provincie Noord-Brabant niet vrijgesteld.

Er zijn in de onderzoeksperiode geen waarnemingen gedaan van bunzing, wezel, steenmarter of andere marterachtigen. Ook zijn geen keutels of pootafdrukken gevonden die duiden op het voorkomen van marterachtigen.

Er zijn op basis van de Wet natuurbescherming geen vervolgstappen aan de orde voor kleine marterachtigen.

6 Conclusie

De gemeente Gilze en Rijen is voornemens om ten oosten van de kern van Rijen een woningbouwlocatie te ontwikkelen. Uit de Natuurtoets (AG, 2019) is naar voren gekomen dat het in het plangebied mogelijk beschermde soorten voorkomen. Om te bepalen of dit daadwerkelijk het geval is, is in 2020 een nader onderzoek uitgevoerd naar jaarrond beschermde nesten, vleermuizen en kleine marterachtigen.

Boomnest

In het plangebied is een boomnest aangetroffen. Tijdens de onderzoeksperiode was het nest niet in gebruik. Er zijn voor wat betreft het boomnest geen vervolgstappen benodigd.

Vleermuizen

In het plangebied zijn de gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. De laatvlieger is enkel foeragerend en passerend waargenomen. Op één plek in het gebouw is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis geconstateerd. Buiten de grenzen van het plangebied is vliegroute aanwezig, langs de Mosstraat.

De bebouwing betreft een verblijfplaats voor vleermuizen en aantasting van de aanwezige verblijfplaats is in overtreding met de Wet natuurbescherming (Artikel 3.5, Wet natuurbescherming). Om deze reden dient een activiteitenplan te worden opgesteld en een Wnb ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant. Een dergelijke ontheffing neemt circa 20 weken in beslag (+6 weken ter inzage). Daarnaast dienen zo spoedig mogelijk mitigerende maatregelen worden genomen door het plaatsen van vleermuiskasten in de directe omgeving van het plangebied om vertraging te voorkomen.

Kleine marterachtigen

In de onderzoeksperiode zijn geen waarnemingen gedaan van marterachtigen in het plangebied. Ook zijn geen keutels of pootafdrukken gevonden die duiden op het voorkomen van marterachtigen. Op basis van het uitgevoerde onderzoek zijn marterachtigen uitgesloten in het projectgebied. Er zijn op basis van de Wet natuurbescherming geen vervolgstappen aan de orde voor marterachtigen.

7 Bronnen

Antea Group, 2019. Natuurtoets Woningbouwontwikkeling Tussen de Leijen in gemeente Gilze en Rijen.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

Dietz, C., Helversen, von, O., Nill, D., 2011. Vleermuizen. *Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. Tirion natuur i.s.m. de Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming, Bouwens 2017, Provincie Noord-Brabant.

Overig:

NDFF

www.stichtingkleinemarters.nl

www.globespotter.cyclomedia.com

www.zoogdiervereniging.nl

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM
T. +31 6 5124709
E. mariella.vangemeren@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.